

První kříž nemůžeme minout na cestě z Dolní Lukavice do Přeštic po pravé straně na kopci. Jedná se o zelený kříž. Podle pamětníků na této cestě stával ještě druhý – červený, přibližně v místech, kde dnes končí objekt elektrické rozvodny. Pro poutníky, kteří procházeli z Dolní Lukavice do Přeštic a zpět, byly kříže vodítkem. Když došli až k červenému kříži, měli za sebou poloviční cestu.

Další takový kříž najdeme, když se projdeme cestou nad dolnolukavickým hřbitovem, vedoucí přes kopec Hořici. Objeví se před námi v místě, kde se polní cesta setkává s asfaltovou cestou směřující z Horní Lukavice na Lišice.

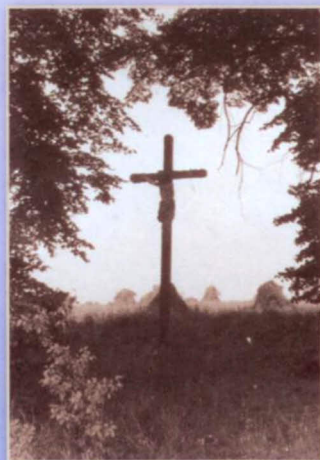
Malý křížek na válcovém pískovcovém sloupu nelze přehlédnout na silnici z Dolní Lukavice do Dnešic na rozcestí po levé straně. Tento sloup nese letopočet 1830 a vztahuje se k němu pověst, kterou zaznamenal řídící učitel Bastl. Kdysi v Praze v nemocnici zemřela žena, jejíž tělo převáželi pohřbit domů. V těchto místech je za asistence dolnolukavického faráře překládali a vykropovali. Potomci zemřelé zde pak na památku nechali postavit křížek.

Při výjezdu z Dolní Lukavice na Horní Lukavici stojí po levé straně budova staré

Od doby ukřižování Krista se kříž používá jako symbol křesťanství, nicméně kříže se vyskytovaly již dříve téměř ve všech kulturách. U latinského kříže, který je symbolem západní křesťanské církve a církevního umění, představuje vertikála směřování k Bohu, horizontála spojení mezi lidmi. Kříž je symbolem víry a zmrtvýchvstání. Dříve se kříže hojně stavěly na různých místech, nejčastěji tam, kde se něco přihodilo. Ať už se jednalo o úmrtí či nějaký „zárak“ a podobně. Stejně jako jinde, i na Dolnolukavicku o ně nemáme nouzi.

Kříže
na Lukavicku

*Kříž sedláka Šimánka
z archivu paní Bělonožové*

sýpky. Také před ní stojí další křížek obklopený dvěma starými lipami. Pojí se k němu pověst, kterou zaznamenal řídící učitel Bastl. V blízkosti kříže bývaly v dávných dobách hluboké tůně a jezdci tyto tůně přeskakovali. Jednomu z vojáků však kůň klopýtl a oba se do tůně zřítili. Od této události se v těchto místech začal zjevovat bezhlavý voják na koni a znovu opakoval svůj osudný skok. Ze strachu prý lidé proto postavili tento kříž.

Když se vydáte cestou z Dolní Lukavice na Krasavce, v mírném kopci za obcí najdete mezi lipami po levé straně další velký dřevěný kříž. Tento kříž byl postaven na památku sedláka Šimánka, který v těchto místech tragicky zahynul. To se dozvídáme ze záznamů písmáka V. J. Maška: „U plačtívek je louka pod bývalým panským polem, kde stojí dvě staré lípy, mezi nimiž dřevěný kříž připomíná neštěstí sedláka Šimánka. Cesta dříve vedla v místech, kde je kříž...“

Nikdo z nás si nedokáže představit, co všechno a koho všeho tyto kříže viděly, jaké tragédie či šťastné okamžiky předcházely jejich postavení. To je pro nás dnes již nerozluštitelná hádanka.

Každopádně díky iniciativě obce Dolní Lukavice zůstanou lukavické křížky a další prvky drobné lidové architektury nadále upomínkou dávných příběhů. Devět takových prvků prošlo důkladnou obnovou a v dnešních dnech září novotou. Nebyla to jednoduchá práce. Její součástí bylo obvykle narovnávání poškozených křížů, celkové očištění od mechů a povětrnostního spadu, čištění mechanické i chemické, někde zlacení. Následovalo barevné sladění těl podstavců spolu s ochrannými a zpevňujícími nátěry, modelování, formování či vlastní výroba nadstavců. V případě soch pak jejich šetrné sejmutí, rozebrání základů pod podstavcem, výkopů pro novou základovou desku, šalování, betonování, rekonstrukce soch či výroba repliky a její opětovná instalace.

V blízkosti mnohých drobných památek byl instalován nový mobiliář v podobě lavíček i dalšího příslušenství, některé byly osvětleny.

Nakonec, přijďte se podívat a posoudit, jak tyto drobné upomínky možná i velkých událostí krajiny sluší!

■ *Mgr. Eva Klepsová,
Hana Voděrová*